

Autentsest kuulamistekstist rollimänguni

Mare Kitsnik, Signe Abel

Võõrkeeleeõpetaja ja -õpetus muutuste tuules
Tallinn, 4. dets. 2010

Mis ja miks

- Õppekomplekt "Õiguse jõud. Turvalisuse valdkonna töötajate erialane eesti keel" kuuluvad õpik (212 lk), kuulamismaterjal (115 min 1 s) ja õpetajajuhis (55 lk).
- Õppekomplekt valmis MISA projekti raames 2009 – 2010. Projekti koordineerisid InterAct Projektid & Koolitus OÜ ja Sisekaitseakadeemia. Õppekomplekti autorid on Mare Kitsnik ja Signe Abel.
- Mõeldud politseiametnike, turvatöötajate, piirivalveametnike jt kutsealase suhtlusoskuse arendamiseks ja keeletaseme arendamiseks B2 keeletaseme suunas (rõhuga kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamisel).

Mis ja miks

- Sisaldab 8 suurt teemat (nt “Kuidas kaitsta oma vara”, “Vägivalla vastu”, “Turvaline liiklus”, “Üle piiri”).
- Kõik teemad on sarnase ülesehitusega.
- Iga teema koosneb tinglikult kahest osast: esimene pool keskendub tööalaste situatsioonide lahendamisele ja on keeleliselt veidi kergem.
- Teine pool keskendub kuritegevuse ennetamisele ja on keeleliselt nõudlikum.

Kuidas saada häid kuulamistekste

- Iga peatüki esimese poole tuumaks on kuulamistekstid (dialoogid ja polüloogid, näide 1).
- Kuulamistekstide loomiskäik:
 - 1) ajurünnak autorite ja erialaekspertidega,
 - 2) autorid lõiid situatsioonide legendid (näide 2),
 - 3) erialainimesed kirjutasid tekstid,
 - 4) erialatoimetaja ja autorid toimetasid tekstid,
 - 5) keeleteimetaja toimetas tekstid,
 - 6) tekstid lindistati,
 - 7) tekstid varustati taustahelidega.

Miks panna erialainimesed kirjutama

- Tekstid on tõetruud – spetsiifiliste erialade puhul ei suuda autorid ise selliseid luua.
- Tekstid on mitmekesised ja värsked.
- Tekstides kasutatakse autentseid fraase, väljendeid ja kohati ka erialaslängi.
- Tekstides kasutatakse autentseid grammatilisi struktuure.

Mida edaspidi silmas pidada

- Töö administratiivne korraldamine peaks olema paremini läbi mõeldud.
- Tekstide loojad peaksid olema paremini informeeritud, mida neilt oodatakse (aga ka mitte liiga palju, muidu hakkab see neid pidurdama).
- Tekste võib luua ka mitme kirjutaja koostöös.
- Allikmaterjali on võimalik saada situatsioone läbi mängides ja lindistades.
- Võimaluse korral võib allikmaterjalina kasutada ka päris autentseid lindistusi.

Kuulamisoskuse arendamine.

Kuulamiseelsed ülesanded

- Kuulamiseelsed ülesanded tekitavad huvi ja valmisoleku kuulamiseks.
- Kuulamiseelsed ülesanded kergendavad teksti mõistmist (näide 3).

Kuulamisoskuse arendamine.

Kuulamisaegsed ülesanded

- Kuulamisaegsete ülesannete loomise põhimõtted:
 - ülesandeid on piisavalt palju,
 - ülesanded õpetavad, mitte ei kontrolli,
 - ülesandetüübid on korduvad ja mitmekesised,
 - ülesanded on elulised (näide 4).

Kuulamisoskuse arendamine.

Kuulamisaegsed ülesanded

- Kuulamisaegsed ülesanded:
 - sunnivad teksti tähelepanelikult kuulama,
 - sunnivad teksti mitu korda kuulama,
 - kergendavad teksti mõistmist,
 - arendavad õppijate sõnavara.

Rääkimisoskuse arendamine.

Kuulamisjärgsed ülesanded

- Arutletakse kuuldu teemal.
- Keelele eraldi tähelepanu ei pöörata.

Rääkimisoskuse arendamine.

Sõnavaraülesanded

- Fraaside õppimise ülesanded:
 - fraasialgusele sobiva lõpu leidmine,
 - fraasialguse oma sõnadega lõpetamine (näide 5),
 - muud ülesanded.

Rääkimisoskuse arendamine.

Grammatikaülesanded

- Käsitletavat grammatikateemasid on valitud vastavalt funktsionaalsele olulisusele, vaeohtlikkusele ja õpetatavusele antud keeletasemel.
- Grammatiliste struktuuride kasutamist drillitakse kommunikatiivsete ülesannetega (näide 6).

Rääkimisoskuse arendamine.

Rollimängud

- Ülesanded rollikaartidega (näide 7).
- Võtavad õpitu kokku.
- Mitte esinemine, vaid harjutamine.

- Aitäh kuulamast ja kaasa mõtlemast!
- Edasise huvi korral vt <http://kutsekeel.ee/turvalisus>